

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-39-748/1112
Konu : Yazılı soru önergesi

21. Ocak /2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/21419
6481

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 09/01/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1561809 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/21419 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-39-silinmesin
Konu : Yazılı soru önergesi

21/04/2025

Sayın Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/21419 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adli ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

II- A) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Hükümlünün beslenmesi" kenar başlıklı 72. maddesinin birinci fıkrasında, hükümlüye

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verileceği ve içme suyu sağlanacağı,

B) Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğinin;

1- "Devlet tarafından iâşe edilecek kişiler" kenar başlıklı 4. maddesinin üçüncü fıkrasında, görevi başında bulunan personelin, hükümlü ve tutuklu ile aynı şekilde iâşe edileceği, personel için özel yemek veya tabldot çıkarılamayacağı, günlük olarak mahkeme veya hastaneye sevk olan hükümlü ve tutuklular ile sevkte görevli memurların, kurumda bulunmadığı öğünler için kumanya verileceği; dördüncü fıkrasında, görev başında bulunan personel, kurumlara staj için gelenler, eğitim-öğretim, kültürel ve sportif faaliyetler ile görevlendirilen görevliler ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevlendirilen personel, eğitim merkezlerinde eğitim görenler ya da ceza infaz kurumunda mevcut olan hükümlü ve tutukluların, hangi öğünlerde kurumda hazırsa o öğüne ait iâşe miktarından yararlanacakları, ancak, günlük iâşe miktarının içinde kalmak koşulu ile gece vardiyasında görev yapan personele kumanya verileceği; yedinci fıkrasında, çocuk hükümlü ve tutuklular ile kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, süt emziren anneler ve hamilelere durumlarına uygun ve Bakanlıkça belirlenen tutarda gıda verileceği,

2- "Günlük iâşe miktarı" kenar başlıklı 5. maddesinde, günlük iâşe miktarının, Sağlık Bakanlığı ile birlikte belirlenen günlük kalori ihtiyacı ve bütçe imkânları da değerlendirilerek saptanan tutar olduğu,

3- "Hastaların iâşe edilmesi" kenar başlıklı 9. maddesinin birinci fıkrasında, hasta hükümlü ve tutukluya, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceği besinlerin verileceği; ikinci fıkrasında, inancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların taleplerinin, iâşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanacağı,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı tarafından bir kişi için günlük kalori ihtiyacı ortalama 2300 kalori olarak belirlendiğinden, hasta hükümlü ve tutuklulara, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceği besinler bu ölçülerde verilmektedir. Öte yandan, inancı gereği veya vegan, vejeteryen türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri de azami ölçüde karşılanmaktadır.

III- 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Psiko-sosyal yardım servisi" kenar başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında; psiko-sosyal yardım servisinin, personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan ve gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunan, ayrıca hükümlülerin bireysel özelliklerini, yaşam koşullarını ve suç işleme nedenlerini belirleyerek bireysel gelişmelerine yardımcı olan, kurum yaşamına uyumlarını ve toplumsal yaşamla uyumlaşmalarını sağlayan ve bireyin yeniden suç işlemesini engelleyecek önlemleri alan ve bu amaçla gerektiğinde kurum en üst amirinin bilgisi dahilinde, aileler ve sosyal çevreyle görüşme yapan servis olduğu, psiko-sosyal yardım servisinde, psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanının görev yapacağı hükmüne yer verildiği malûmlardır.

IV- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara, kuruma kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulduğu, ARDEF ile hükümlünün risk ve ihtiyaçlarının ortaya konulduğu ve her hükümlü ve tutuklu için ekonomik, sosyal, hukuki, psiko-sosyal ve ruhsal ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel ve grup müdahale programının belirlendiği, ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların, ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirildiği,

B) Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan çocuklarla ilgili olarak;

1- Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında 21/11/2011 tarihinde imzalanan "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Annesinin Yanında Kalan Çocukların Gelişimlerinin Desteklenmesi Hakkında İş Birliği Protokolü" çerçevesinde, ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan 0-3 yaş (0-36 ay) grubu çocukların, Halk Eğitim Merkezlerinde çocuk gelişimi alanında eğitim almış usta öğreticilerin görevlendirildiği oyun alanlarından faydalandırıldıkları; 3-6 yaş (36-72 ay) grubundaki çocukların ise, öncelikli ve sıraya alınmaksızın MEB'e bağlı anaokulları ve ana sınıflarından ücretsiz olarak faydalandırıldıkları,

2- Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin öncelikle psiko-sosyal yardım servisleri tarafından desteklendiği ayrıca Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında 27/06/2021 tarihinde imzalanan "Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İş Birliği Protokolü" çerçevesinde anılan çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim, barınma ve benzeri ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı,

3- Çocukların fiziksel ve sosyal ortamlarının geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen "Annemleyim" projesi kapsamında; ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan çocuklar için 'Günlük Yaşam ve Eğitim Programı', kadın tutuklu ve hükümlüler için 'Ebeveynlik Programı' ile annesinin yanında kalan çocuklar ile çalışan personel için 'Anne ve Çocuklara Karşı Tutumlar Programı'nın geliştirildiği ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların devam ettiği,

4- Kurum yaşamının çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek ve çocukların gelişimine destek olmak amacıyla bazı kurumlarda anne çocuk üniteleri ve çocuk dostu alanların oluşturulduğu, bu kapsamda Sincan ve Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında ek blok inşa edilmesi yoluyla, Marmara Kadın Kapalı ve Erzincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında ise mevcut blokların özelleştirilmesi yoluyla 4 adet anne-çocuk ünitesi oluşturulduğu, Rize L Tipi Kapalı, Muğla E Tipi Kapalı, İzmir Kadın Kapalı, Elmadağ Kadın Açık, Sivrice Kadın Açık, Sivas Kadın Açık ve Sakarya 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında çocuk dostu alanların bulunduğu, ayrıca annesinin yanında kalan çocuklar için fiziki alanların çocuk dostu hale getirilmesi yönünde çalışmaların devam ettiği,

5- Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan çocukların ihtiyaç duydukları çocuk bezlerinin ödenek tahsis edilmesi beklenmeden temin edildiği ve temin edilen bu malzemelerin gecikmeye meydan verilmeden ayırım yapılmaksızın ücretsiz olarak kendilerine teslim edildiği,

C) 31/12/2024 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklu

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

anneleriyle birlikte kalan 0-3 yaş grubu çocuk sayısının 573 ve 4-6 yaş grubu çocuk sayısının 233 olduğu,

Ç) Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında 29/01/2025 tarihi itibarıyla 303 psikolog ve 76 sosyal çalışmacının görev yaptığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

